

HVIDOVRE LOKALHISTORIE AVEDØRE OG HVIDOVRE

Forstadsmuseet / Hvidovre Lokalhistoriske Selskab
32. årgang - Nr. 4 - 2014

Indhold

Nyt fra formanden	af Ole Asbjørn Petersen	Side 3
Yderst i Hvidovre-på grænsen til Brøndby	af Jens Fr. Jørgensen	Side 4
Abe Erik fortæller	af Jens Fr. Jørgensen	Side 6
Soldaterforeningens svanesang	af Mogens Stub	Side 9
Skybrud og oversvømmelser	af Gitte Jakobsen	Side 12
Golden Days på Gammel Køge Landevej	af Jens Fr. Jørgensen	Side 14
Har du ikke den komplette samling af	af Anja Olsen	side 16
Sidste nyt fra	af Ole Asbjørn Petersen	Side 17
2. halvleg med Lars Bo Henriksen	af Jens Fr. Jørgensen	Side 19
Handelsgartneriernes historie	af Peter Holmenlund	Side 21
Den gamle Avedøre Rideskole	af Kaj Nilsson	Side 24
Hvidovregårds Villaby	af Lisbeth Hollensen	Side 30
Rundvisning på Mosede Fort	af Bent Jensen	Side 33
Hawaiistemning i Hvidovre ved juletid	af Jens Fr. Jørgensen	Side 34
Medlemsarrangementer 2015		Side 38
Bestyrelsen og udvalg		Side 39
Julemarked	Alarmpladsen	Side 40

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Tlf. se bestyrelseslisten Rytterskolen Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre
E-mail: hls@hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk
www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

Forstadsmuseet

Tlf. 36490030 Alarmpladsen 3, Avedørelejren, 2650 Hvidovre
E-mail: forstadsmuseet@forstadsmuseet.dk
www.forstadsmuseet.dk

Redaktion: Jørgen Snedled, Anja Olsen (ansvh.)
E-mail: hlsredaktionen@gmail.com

Tryk: Hvidovre RådhusTrykkeri. Trykt i 600 eksemplarer

Forsidefoto: Grenhusene Foto: Poul Sverrild

NYT FRA FORMANDEN

Af Ole Asbjørn Petersen

Siden seneste blad har vi haft foredrag med Lars Bo Henriksen, udflugt til Mosede Fort/1. verdenskrigsmuseum, deltaget i Vestegnens kulturuge og hørt om Forstadsmuseets aktiviteter ved Anders Aalund og Poul Sverrilds arbejde med beskrivelsen af Forstadens udvikling. Under medlemsarrangementer vil man kunne se forårets aktiviteter, hvor det allerede nu er muligt at tilmelde sig.

Sammen med Forstadsmuseet har vi digitaliseret medlemsbladene. I alt 120 blade og over 250 artikler udgivet fra 1984 til i dag. Derfor ligger der nu en skat af lokalhistoriske fortællinger online – lige til at gå til. Se brugsanvisningen i bladet. Det er også et tilbud til kommunens skoler i deres arbejde med det historiske under den nye skolereform.

Vores webmaster og redaktør gennem 5 år, Jørgen Salhaug, har valgt at gå på "pension". Jeg tør godt at sige, at HLS under Jørgens dygtige arbejde, har fået både en hjemmeside og et blad, man kan vise frem med glæde. Stor tak for indsatsen og nyd den nye fritid.

Samtidig med Jørgens afgang har vi fået en ny Jørgen til de to arbejdsområder. Jørgen Snedled overtager fra dette blad arbejdet som webmaster og redaktør. Jørgen er gennem sit tidligere arbejde i skoleverdenen fortløbig med redaktion af skoleblade og særdeles kyndig i EDB spørgsmål. Vi glæder os til samarbejdet og håber, du må få mange gode stunder med de nye opgaver.

I dette blad har vi valgt, at bringe en annonce. Vi byder velkommen til ejendomsmægler Max Mardorf. Fremover regner vi med at kunne bringe 4 forskellige annoncer i hvert blad

Gennem mange år har vi haft Bodil og Laurs til at stå for kaffe og kage ved vores arrangementer. Grundet sygdom måtte de sige fra, og arrangementsudvalget har påtaget sig opgaven. Vi vil meget gerne have en fast person til at overtage, så interesserede kan henvende sig til Jette Randal-Lund tlf. 22955431 for at høre om vilkår for arbejdet.

Julen nærmer sig med hastige skridt, og en kærkommen julegave til mange kunne være et gavebevis som julegave. Gavebeviset koster 100 kr. og giver et års gratis medlemskab i HLS.

Glædelig jul og godt nytår

Yderst i Hvidovre - på grænsen til Brøndby Strand

Af Jens Frederik Jørgensen

Når man passerer Vestre Strandvej på vej ud ad Gammel Køge Landevej, kan man forledes til at tro, at nu bor der ikke flere borgere i Hvidovre, men 650 meter længere ud, på sydsiden af vejen over for Avedøre Flyveplads, ligger rent faktisk de sidste 4 huse i kommunen.

Et kig i kommunens elektroniske byggesagsarkiv fortæller, at de to ejendomme ud mod Gammel Køge Landevej, nr. 597 og 599 har ligget der i mange år. I nr. 599 lå "De gamle Stuer", som der tidligere er skrevet om her i bladet.

I 1972 blev der givet tilladelse til, at der fra hver af de to ejendomme kunne udstykkes en grund, der kom til at ligge ud mod Køge Bugt. De to grunde blev bebygget i 1976-77, og som betingelse for byggeriet skulle der anlægges vej, fortov og sti. På den måde kom de to huse til at få adresse på Bådmandsvej og fik nr. 1 og 3. Begge huse kom lige som de to huse på Gammel Køge Landevej til at ligge i Hvidovre Kommune. I 1977 fik de to ejendomme på Bådmandsvej tillagt "et ved naturlig tilvækst fremkommet areal af Køge Bugt". Det var tiden, hvor Køge Bugt Strandpark blev

projekteret og derefter anlagt i løbet af de næste 3 år.

Clara Hansen, Bådmandsvej 3 har boet der, siden huset stod færdig i 1977. Hun fortæller:

"Vi kører ind fra Brøndby Kommune til vores hus. Vi ligger lige i skellet, hvor der engang lå en grøft, der fortsatte ovre langs flyvepladsen som skel mellem de to kommuner. Grøften kan stadig anes derovre. Med hensyn til vand og kloak, så er vi forbundet med Brøndby Kommune. Vores postnummer er 2660 Brøndby Strand.

Ud for den grund, vores hus ligger på, lå der en gammel badebro, som tilhørte "De gamle Stuer". Den blev fjernet, da Køge Bugt Strandpark blev anlagt. Strandparken betød en forringet udsigt for os. Tidligere kunne vi se fyret på Stevns og sejlerne ude i Køge Bugt. Vi protesterede mod anlægget af Strandparken, men det gav ikke resultat. I dag kan vi kun se masterne på skibene ude i bugten.

I 1982 var der tale om, at de 4 ejendomme skulle overflyttes fra Hvidovre Kommune til Brøndby Kommune. Det var vel fordi, vi hænger sammen med Brøndby Strand-området, så nogen mente, at det ville være praktisk og logisk, at vi hørte til Brøndby Kom-

mune. Vi blev ikke spurgt om vores mening, og da vi hørte om forslaget, kunne det nok være, at vi kom op af hullerne. Vi protesterede til Hvidovre kommune og sagde, at vi ville blive i Hvidovre Kommune. Kommunen havde så mange gode tilbud til børn og et bredt og rigt fritidstilbud med bl.a. tennis og svømning. Resultatet blev, at vi forblev i Hvidovre.

I dag er vores største problem med kommunen, at linje 121 ikke længere kører. Vores stoppested var det sidste i zone 33. Nu er der 750 meter til et busstoppested med busforbindelse til Brøndby Strand Station. Der er 1,5 km. til det nærmeste busstoppested i Hvidovre – et stoppested på Avedøre Holme.

Den manglende busforbindelse til Hvidovre gør det vanskeligt for os at handle lokalt. Det er også svært at komme på rådhuset. Begge dele forudsætter, at det er godt vejr, så man kan cykle til Friheden og tage bussen derfra til rådhuset. Vi håber på et positivt resultat af vores kontakter til kommunen om busforbindelserne”.

Spørgsmålet om ændring af kommunegrænsen fandt 2 gange i slutningen af 1982 vej til Hvidovre Avis' s spalter. Brøndby Kommune var lidt hurtige i vendingen, da de godkendte en ændring af kommunegrænsen uden at afvente, hvad kommunalbestyrelsen i Hvidovre måtte vedtage. Her valgte man at fastholde kommunegrænsen, fordi de involverede beboere ikke ønske-

de at skifte til Brøndby Kommune – ”der var ikke tvivl i beboernes sind om, at de hørte til Hvidovre”.

Hvordan en kommunegrænse kan se ud i virkeligheden, kan man se på billedet fra 27.8.2013

Hvidovredelen har, ifølge kommunens standard for anlæg af veje og fortove, kantsten, mens man i Brøndby har kanter i ”rundbuestil” med 3 rækker brosten. Der er også anvendt forskellig farvet asfalt i de to kommuner. Så det er ikke kun på et kort, at kommunegrænsen er synlig.

Bådmandsvej

Abe Erik fortæller

Uddrag ved Jens Frederik Jørgensen

Erik Abe med chimpanse

I 1992 udkom bogen ”Abe Erik og de andre rødder”. Bogen blev udgivet i anledning af, at kommunalarbejdernes klub i Hvidovre kommune kunne fejre 50 års jubilæum. Bogen rummer en række historier om arbejdsliv og arbejdsvilkår for kommunale medarbejdere ansat med opgaver på det tekniske område – vej, park og kloak. Bogen blev til i et samarbejde mellem Jan Nielsen, der var formand for fællesklubben på Materialegården, og Poul Sverrild fra det daværende Lokalhistoriske Arkiv. I bogen fortæller Erik Carlsen (Abe Erik) om at være arbejdsmand i 1950erne:

”Da vi i 1953 arbejdede på stations-

pladsen ved Hvidovre station foregik alt arbejde ved håndarbejde, udgravning af vejkasse og lægning af kloaker.

Når vi gravede kloakledninger ned, gravede vi på lad, det vil sige, når vi kom ned i dybden, lavede vi en trappe i jorden hvor vi smed jorden op på, så tog den næste mand og smed jorden videre, når vi kom ned i dybden, lavede vi tæt rammet afstivning, for at jorden ikke skulle skride.

Når arbejdet var færdigt var spunsen det sidste vi tog og så skred al jorden ned i renden med et ordentligt plask.

Det var et utroligt hårdt arbejde, især husker jeg engang, hvor vi skulle grave kloakledning ned på Præstemosen. Vi kunne ikke selv klare arbejdet, da der var kridt og flintlag på 135 cm, og der skulle sprænges. Det blev et firma fra Lolland, som fik entreprisen. Da vi blev fyret fra kommunen den vinter, fik vi arbejde ved firmaet.

Arbejdet med at sprænge klarede nogle af firmaets folk, vi havde det hårde arbejde med at bore huller. Vi borede hele formiddagen med en luftkompressor ned i ca. 30 cm dybde, derefter lagde vi kyllingetråd og halmmåtter over, og så sprængte de, og så var det ellers i gang med at grave. De bønder, som entreprenøren havde med fra Lolland, arbejdede så meget, at det var lige før de spiste deres mad i udgravningen,

mens de gravede. Det var vi ikke vant til, for vi havde vores skur at gå i, når vi skulle holde frokost.

Når vi lavede en vej, startede vi med at håndgrave vej-kassen ud, først senere i 1950'erne blev der lejet maskiner, derefter lagde vi bundsten. Dem fik vi som store kampesten, vi slog dem i stykker på stedet, bundstenene skulle pakkes sammen, så det blev en jævn flade, derefter blev der lagt singelssten og skærver, derefter blev det gysset (vandet) ned med lergrus, så det blev til en helhed.

Jeg kan huske vi fik 36 øre pr. kvadratmeter både for at slå sten og lægge dem, og for at læsse en kubikmeter jord på anhænger fik vi 80 øre. Alt arbejde vi lavede var i akkord, og der skulle virkelig bestilles noget.

Det var et barsk arbejde at slå og lægge stenene, især gik det ud over ryggen og knæene. Det eneste sikkerhedsudstyr, vi fik, var sikkerhedsbriller. De var lavet af finmasket ståltråd, så når vi stod og arbejdede, og sveden løb ned i brillerne, kunne vi til sidst ikke se noget, for støvet satte sig i brillerne.

Det var normalt, at man havde sår i hele hovedet, når vi slog sten, for splinterne fra især flintsten sprang rundt i luften, det var ikke altid man kunne mærke, at de skar. Vi lærte hurtigt, hvordan stenene skulle slås, så man ikke brugte så mange kræfter, men flintstenene var helt utilregnelige, når vi slog dem.

Arbejdstøjet, som vi havde dengang, var vores aflagte søndagsbukser og gamle habitjakker. Vi må have været en broget forsamling at se på. Når der gik hul på tøjet, blev det lappet sammen af, hvad konen havde af rester, til sidst var det lap på lap, og lapperne passede ikke altid i farverne.

Det fodtøj vi som regel havde på, var franske træskostøvler. Dem fik vi dog fra kommunen, men det var kun os, som slog sten, der fik træskostøvler. Det var nogle utrolige støvler, for om det så var størrelse 42 eller 48 havde støvlerne samme bredde, og dette var årsagen til, at jeg senere fik opereret begge lilletæer af, på grund af at der var kommet trykknuder.

Jeg husker, vi fik vist nok 194 kr. om ugen, min husleje var på 52 kr. om måneden uden varme. Vi brugte 1 hektoliter koks om ugen, og så var der skatten, lys og gasregningen, og hvad man ellers havde af forsikringer. Vi arbejdede 48 timer om ugen, og der skulle virkelig bestilles noget. Når vi fik løn om torsdagen, var det en festdag, og ikke mindst når vi hver tredige uge trak 25 øre på akkordtimerne. Den torsdag var altid noget specielt, hjemme blev der sagt alt kunne vente "til far får løn".

På Materialegården var det en udbredt skik, at arbejderne identificerede hinanden med øgenavne.

Materialegården på Hovedstensvej

Hvorfor Erik Carlsen fik øgenavnet Abe Erik fremgår af følgende anekdote i bogen:

"Synsforstyrrelser.

En dag efter fyraften var der gået kit i den, Willy var gået ud på WC. I mellemtiden var Erik kørt hjem efter sin chimpanse "Sussie". Da Willy kom tilbage, satte han sig på sin stol, og pludselig blev han helt hvid i hovedet, og sveden sprang frem på panden af ham, for over for ham sad en abe på bordet og drak øl. Willy kom sent hjem om aftenen, og fortalte sin kone, at han havde set en abe i skuret, der sad og drak øl (vi vil her undlade at fortælle hvad konens kommentar var, og lade det

være op til jeres fantasi).

Senere på året var der en fest, som klubben havde arrangeret. Under festen kom Willys kone hen til Erik og spurgte, om det var rigtigt at han havde en abe, der kunne drikke bajere. Ja, svarede Erik. Åh gudske lov, sagde Willys kone."

Bogen er udsolgt, men hvis nogen vil læse mere om kommunalarbejdernes arbejdsvilkår, om Materialegården som arbejdsplads og om arbejdspladskulturen, kan bogen "Abe Erik og de andre rødder – Kommunalarbejdernes klub i Hvidovre kommune 1942 – 1992" lånes på Hvidovre Bibliotekerne.

Soldaterforeningernes svanesang

Af: Mogens Stub

Mogens Stub er en del af en lille skrivegruppe, med udgangspunkt i Lokal Historisk Selskab. Vi mødes en gang om måneden og udveksler nostalgisk viden om barndom, opvækst og livsvilkår igennem vor tid. Der skrives om specifikke oplevelser, gerne med udgangspunkt i vores egn. Sommetider er vi heldige, at komme på noget som også har en lokal historisk baggrund siger Jette Randal-Lund

De store hæderkronede soldaterforeningers tid er ved at være omme. Om føje år vil der nok kun være to rigtige foreninger, nemlig Garderforeningen og Marineforeningen. Hertil vil der måske også være nogle få kompagni foreninger eller vel dermed rettere sagt soldaterklubber for professionelle soldater.

Der er to væsentlige årsager hertil

Den første er, at soldaterforeningerne inden for hæren blev oprettet som regimentsforeninger, men i dag er der sket store organisatoriske ændringer inden for hæren. Regimentet er nedlagt eller slået sammen og hedder noget andet i dag. Derved er korpsånden slået i stykker interessen fra de hjemsendte soldater er dalet væsentligt. Til jubilæumstævner og foreningsfester vil de ikke møde gamle kammerater, som de kan udveksle minder og historier med. De to eneste enheder, der ikke er sket ændringer Søværnets sejlene enheder, så

der lever soldaterforeningerne i bedste velgående og hedder henholdsvis:

Den kongelige Livgardes Soldaterforening blev stiftet den 23. aug. i 1885 og verdens ældste soldaterforening. Og Marineforeningen, som blev stiftet den 30. apr. 1913.

Den anden væsentlige årsag til den dalende interesse for soldaterforeninger er, at der næsten ingen værnepligtige indkaldes i dag. Værnepligten er endnu ikke afskaffet, men vil sandsynligvis snart blive det. Der er store politiske kræfter i gang for det. Politisk taler man ikke i dag om "at værne vort land", da vi er medlem af NATO og alle NATO lande kommer hinanden til undsætning, hvis medlemslandenes grænser krænkes. Derfor er der størst interesse for et professionelt korps, der kan indgå i større enheder sammen med andre NATO.

Min soldaterforening hedder Kystartilleriforeningen og den blev stiftet den 6. juli 1909 og er dermed verdens næstældste soldaterforening, men er desværre uddøende. Den optog tjenstgørende personel, der gjorde tjeneste på vores sø- og kyst forter, der blev bygget i tiden 1910 til 1914.

De hørte i mange år under hæren, men blev i 1930erne overført til søværnet og personellet blev uniformeret med søværnets karakteristiske uniformer med de vide bukseben.

Men kystforsvaret blev nedlagt i slutningen af 1950erne og begyndelsen af 1960erne på nær Stevnfortet og Langelandsfortet, der først blev bygget i slutningen af 1940erne i forbindelse med "den kolde krig". I dag er begge forterne officielle museer, hvor vi kan komme og se og høre om den kolde krig, hvor vi (Danmark) spillede en meget aktiv rolle for at holde russerne inde i Østersøen.

Som sagt er vi en uddøende soldaterforening, da vi jo ikke har kunnet rekruttere nye medlemmer af betydning siden i begyndelsen af 1960erne - altså for 50 år siden. I Københavns Afdelingens bestyrelse på 5 mand er vi 3, der har passeret de 80 år og afdelingen tæller kun ca. 125 mand.

På landsplan er vi vel ikke over 420 mand imod en halv snes tusind, da jeg blev hjemsendt i 1952.

Mogens Stub

TIPSKUPON 12 rigtige

På Kultur- og fritidsmessen den 25.10.2014 havde vi udarbejdet en tipskupon. Ingen havde alle 12 rigtige, én havde 10 rigtige og vil modtage et års gratis medlemskab.

Prøv selv om du kan løse opgaverne:

- 1 **Har Hvidovre Lokalhistoriske Selskab til huse i Rytterskolen eller Avedøre Lejren**
- 2 **Hedder Selskabets æresmedlem?**
Per Hansen eller Sven Jensen
- 3 **Hvilken division ligger HIF fodbold i?**
1. eller 2.
- 1 **Hvornår tiltrådte Helle Adelborg som borgmester?**
2011 eller 2012
- 2 **Hvilken nuværende folkeskole er kommunes ældste?**
Holmegården eller Risbjerg
- 6 **Står figuren "Glemslens massiv" ved?**
Sønderkærskolen eller Rytterskolen
- 7 **Er Cirkusmuseet placeret på/i?**
Rådhuset eller Avedørelejren
- 8 **Hvornår er "Frihedens Port" opført?***1971/72 eller 1981/82*
- 9 **Er Rytterskolen opført i?**
1722 eller 1822
- 10 **Er der en katolsk kirke i Hvidovre?**
Ja eller Nej
- 11 **Hvornår opførtes Avedøres første skole?**
1781 eller 1814
- 12 **Hvornår blev Avedøre tilknyttet Hvidovre?**
1974 eller 1972

De rigtige svar står på side: 38

hvidovre@home.dk
 Ejendomsmægler M.D.E. Cand. jur.
MAX MARDORF

Hvidovrevej 406 • 2650 Hvidovre
 Telefon 36 77 18 28
 (Overfor Hvidovre Sportsstadion)

home

vi vil være din foretrukne ejendomsmægler

**FÅ EN GRATIS
SALGSVURDERING**

Det er os, der er kendt for det hurtige og effektive salg

Julegaver fra Hvidovre

Savner du inspiration til årets kalender-, jule- og mandelgaver? Så er en gave fra Hvidovres historie måske en idé! På Forstadsmuseet kan du købe følgende bøger, der alle handler om Hvidovres historie, ligesom du også kan købe det særlige Hvidovre-krus med motiv af Rytterskolen.

- “På sporet af ugens avis” af Viggo Nørgaard Nielsen: 125 kroner
- Hvidovre-kruset: 39 kroner
- “Langs Vestvolden i Hvidovre – fra syd til nord” af Søren Østergaard: 50 kroner
- “Hvidovre-Rock fra pigtråd til heavy metal” af Thomas Gjurup: 199 kroner

Skybrud og oversvømmelser er ikke kun et nyt fænomen.

Af Gitte Jakobsen

Fredag 7. august 1959 blev Hvidovre ramt af et voldsomt uvejr. I eftermiddagstimerne faldt der en syndflod over byen, og det lignede og tordnede, og dertil kom haglvejret.

Kloakkerne kunne ikke stå for det store pres, og adskillige kældre blev oversvømmede.

Et af stederne som det gik voldsomt ud over var Hvidovrevej mellem Dalumvej og Præstemosen. Her var det næsten umuligt for bilerne og motorcyklerne at komme igennem, og man-

ge måtte hjælpes fri af Falck eller en traktor.

Birte Gerdes boede med sine forældre og søskende på Hvidovrevej 117.st og hun oplevede, at hun fik lov at gå ud på fortovet med sin bror Jørgen for at se på vandmasserne, men kun hvis han passede godt på hende.

Deres forældre står i haven ud for nr. 117 og Birte undrer sig over at hendes far er med på billedet, da han ofte arbejdede til sent om aftenen. På et af billederne som Lars Henrik Ipsen har

givet os lov at bruge og som hans far P.I. Ipsen har taget, kan man se en person, der er klatret helt op i lysmasten. Det var et stort tilløbsstykke både med vandet og bilerne og viser et helt andet billede, end vi der husker 2. /3 juli 2012, hvor området ved Hvidovre-

vej ikke var fyldt med mennesker, men med våde genstande bragt op fra kældere .

Birte fortæller, at hun havde taget sko og strømper af og nød at soppe i det varme vand, og andre har bare ben, så de også kan klare vandet. En ældre mand er iført alpehue, sort regnfrakke og galosjer, og en kvinde har taget en gennemsigtig regnhætte på, men er stadig iført sine pæne sko.

Birtes forældre fik deres kælderrum fyldt med vand og fik bla. ødelagt deres familiealbums.

Forretningerne Rosenlund Lædervarer og Brenow sko, Hvidovrevej 178 fik bla. ødelagt deres varelagre, selv om personalet blev sat i sving med spande og baljer . I Textilmessen, som lå på hjørnet af Hvidovrevej og Bytoften , måtte personalet også bære vand op i spandevise. Op af Hvidovreparkens ejendomskontors toilet fossede vandet

op af kummen og sikkert ikke med helt rent vand.

Forsikringsmæssig var problemet, at vandskadeforsikringerne kun dækkede skader som følge af brud eller lignende på offentlige rør og skader som følge af lynnedslag og storm og altså ikke på grund af megen nedbør.

Birte husker at hendes forældre heller ikke fik de skader vandet havde haft på deres kælder, godtgjort. Det måtte man selv klare

De motorkørende , som morede sig med at forcere vandmasserne, har sikkert ikke moret sig, når de selv skulle betale for reparationen af deres køretøjer.

Artikelen er baseret på interview med Birte Gerdes, artikel i Hvidovre Avis august 1959 og private billeder fra P.I. Ipsen

Golden Days på Gammel Køge Landevej

Af Jens Frederik Jørgensen

Golden Days-festivalen havde i år "1914" som tema i anledning af 100-året for starten på 1. verdenskrig. Det righoldige program rummede over 250 tilbud, så der var nok at vælge imellem for de interesserede.

Forstadmuseet stod for et af programpunkterne – en cykeltur ad Gammel Køge Landevej fra Flakskekroen til Brøndby Strandhotel. Museumsinspektør Lisbeth Hollensen var guide på turen, der belyste, hvordan sommerlivet og badelivet spirede og blev symbol på idyllen langt væk fra krigen.

Lisbeth gav en levende og humoristisk formidling af de mange lokalhistoriske fortællinger, som har Gammel Køge Landevej som grundlag og udgangspunkt.

Når familierne på cykel kørte ud ad Gammel Køge Landevej under 1. verdenskrig, var der ikke langt mellem badebroer/kroer/marketenderier/købmænd/udskænkingssteder, der lå langs vejen. Ved kroerne kunne man - ud over at få slukket tørsten - også mange steder få lappet cyklen, der

let kunne punktere på grund af både dækkenes og vejens kvalitet.

Ved Dr. Ellums hus hørte vi om de små sommerhuse, der skød op langs Gammel Køge Landevej omkring 1. verdenskrig.

Således sprængfyldt med energi fortsatte cykelturen. Turens deltagere supplerede også Lisbeths fortællinger med egne fortællinger. Således fik vi, da vi stod i læ for en regnbyge under S-togsbroen ved Frihedens Station, historien om, hvordan en af deltagerne havde mødt sin kone på Frihedskroen.

Turen i Hvidovre sluttede ved flyvepladsen med udsigt til De gamle Stuer. Turen fortsatte derefter gennem Brøndby Strand til Brøndby Strandhotel, der i 1912, da det blev bygget, lå meget langt uden for byen (=København).

På cykelturen så og hørte vi meget, som vi ikke havde lagt mærke til eller hørt om tidligere. Stor tak og stor ros til guiden, Lisbeth. Det ville være en god ide, hvis Forstadmuseet og Lisbeth ville gøre tilbuddet om en guidet cykeltur ad Gammel Køge Landevej til et årligt tilbagevendende sommerarrangement.

Hvidovre Kommune overtog i 1964 Dr. Ellums hus. Fagforeningens Boligselskab og Hvidovrebo lejede huset og etablerede 1.9.1965 et ungdomshus - - nu Køgevejens Børne- og Ungdomshus. Benzinstanderen, der står ude ved fortovskanten, er en 60er-model. Den blev købt og opsat for ca. 10 år siden. Der har således aldrig været tankstation på stedet. Standeren skal signalere, at man i ungdomshuset "kan få tanket nærvær, selvtillid og lækkert hår".

Har du ikke den komplette samling af medlemsbladene?

Af Anja Olsen

Er du gået glip af de mest fantastiske artikler gennem tiden?

Så fortviwl ikke...

Forstadmuseet og Hvidovre Lokalhistoriske Selskab har netop digitaliseret medlemsbladene. I alt 120 blade og over 250 artikler udgivet fra 1984 til i dag. Så hvis der mangler et nummer i samlingen, eller du savner en artikel, så er der mulighed for at bladere i bladene elektronisk. Alt hvad det kræver er en computer med internet, og har du ikke en computer derhjemme, så findes der en på biblioteket, hvor du også kan få hjælp. Herfra kan du gå ind på Hvidovre Lokalhistoriske Selskabs hjemmeside:

www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

Her finder du menupunktet i venstre side

Indtast et søgeord

Herfra er der adgang til en skat af fortællinger fra Hvidovre – lige til at plukke og læse.

Læs bl.a. om

1. Hvordan det var at være mælkedreng i Hvidovre i 20'erne
2. Hvordan det var at flytte fra lokum i baggården til Hvidovres moderne lejligheder
3. Hvordan modstandsfolk kæmpede under 2. verdenskrig på Hvidovrevej
4. Hvordan det var at gå i skole i Hvidovre i 50'erne
5. Om svømmeundervisning i Kalveboderne
6. ...og meget meget mere!

God fornøjelse!

Sidste nyt fra Forstads museet og Poul Sverrilds arbejde med Ph.d. afhandlingen om forstadens udvikling.

Anders Aalund og Poul Sverrild

Af Ole Asbjørn Petersen

Mandag den 27. oktober var Anders Aalund og Poul Sverrild gæster ved vores arrangement i Auditoriet i Avedørelejren.

Anders fungerer som Forstads museets arkivar og kunne fortælle om de indleveringer, der var tilgået museet. 10 flytekasser med HK- arkivet fra Hvidovre Rådhus og 15000 dias hovedsagelig med naturbilleder fra Avedøre Holme og Vestvolden. Man registrerer ved hjælp af et system ved navn Arkibas. Når systemet er godt indkørt, vil man tilbyde workshops, så vi alle kan lære at benytte systemet til at finde vej i samlingen.

Forstads museet har man kunnet møde ved Aeronautisk Dag, cykelturen langs Gammel Køge Landevej i Vestegnens Kulturuge, arrangement med kloven Tapé, 40 års jubilæum i den ældste del af Avedøre Stationsby, Befæstningsdagen og ved arrangementet i Bella Centret med Boligselskabernes Landsforening omkring almene boligbyggerier.

Museet er også synlig på Borgerservice på rådhuset, hvor man kan se plancher med fortællinger om Hvidovre og i Hvidovre Avis med fortællinger om udvalgte steder i kommunen. Historien i Gaden tænkes udvidet med beskrivelser på Hvidovrevej måske lagt ned i fortovsplan. Nært forstående er det store julemarked i Avedørelejren den 7. december.

Af andre af Forstads museets opgaver kan nævnes arbejdet med lokalplaner, kommuneplansstrategier, registrering af de mange interviews og ikke mindst kampen for at opnå statsanerkendelse.

Efter Anders indlæg tog Poul Sverrild over.

Poul havde delt sit foredrag op i to. Del 1 under titlen: Renewal, Listing and Democracy og del 2: The Crate-House Dwellers. Vi studsede lidt over de to titler, men forklaringen var, at det var en nødvendighed i dagens forskermiljø, at publikationer skulle offentliggøres på engelsk. Foredraget blev holdt på dansk - tak for det -. Første del kunne oversættes ved renovering/fornyelse, fredning og demokrati og tog sit udgangspunkt i den almene bebyggelse Grenhusene, som ligger i Hvidovre.

Pouls udgangspunkt er opfattelsen af, at særlige punkter i udviklingen er afgørende for, hvilken retning historien senere tager. Indvandringen til Hvidovre dels fra landdistrikter dels fra saneringsmodne kvarterer i København nødvendiggjorde nytænkning i boligformer. De store almene bebyggelser tog fart, og Grenhusene var den første almene tæt lav bebyggelse i Danmark. Arkitekten Eske Kristensen havde projektet klar i 1953, men først i 1958 blev der bygget. De 158 huse er bygget i beton med gode muligheder for at ændre de indre vægge. Materialerne skulle være de billigst mulige. Husene står der endnu. Den bebyggelse og historien finder Poul så interessant, at han har været med til at indstille Grenhusene til fredning. Der er intet andet alment byggeri i Danmark, der er fredet. Poul

oplyste, at der naturligvis er divergerende opfattelser om nødvendigheden af fredning f.eks. mellem boligselskabet og kulturstyrelsen. Sagen behandles p.t., og ingen ved, hvordan det ender.

Anden del af foredraget kunne oversættes som historien om lysthus(pakkasse) beboerne.

En periode i 20'erne fik langtrækkende virkning i de næste 50 år. Tilflytningen til Hvidovre blev den største i Danmarks historie. Der var den højeste bolignød nogensinde og den dramatiske behandling af tilflytterne var uden sidestykke.

De herboende bønder og gartnere så ikke med milde øjne på tilflytternes pakkassebyggerier. De tilflyttende så muligheden for først at bygge et sommerhus med forhåndenværende tilfældige materialer (ofte pakkasser af træ fra Fordfabrikken) og senere udbygge til helårshus. Det var klart ulovligt byggeri. Der kom flere og flere tilflyttere, og kravet om skolegang for børnene blev rejst med stigende styrke. Flertallet i sognerådet ønskede det ikke. Sagen gik til folketinget, og først da Thorvald Stauning slog i bordet og pålagde kommunen at optage børnene i skolen, blev det lovliggjort. I Pouls arbejde med afhandlingen har det vist sig at være meget svært at finde noget officielt i kommunens arkiver om de ulovlige bebyggelser.

De mange konflikter var med til, at Hvidovre og Hvidovrevej blev placeret i bunden af Matadorspillet, der blev introduceret i midten af trediverne. Faktisk var det i flere generationer med til

at fastholde Hvidovre som et lavpris-område. Det er der ved at være rådet bod for i dag.

Skulle man gøre op, hvem der vandt, bønderne eller tilflytterne, må man konstatere, at tilflytterne vandt den politiske kamp for rettigheder, men selvom bønderne tabte, kunne de og senere spekulanterne gå grinende hen til banken med penge fra de mange landmålerudstyknings. Boligstandarden i de mange nybyggede huse var lav, og man skal helt frem til 1961, før kommunen stillede krav om vandkloset og grundmuring.

Man kan derfor sige, at forholdene omkring tilflytningen i 20'erne har været bestemmende for udviklingen i boligbyggeriet 40'erne, 50'erne, og 60'erne frem til 70'erne, hvor parcelhuset blev betragtet som en pensions-sikkerhed tilskyndet gennem lukrative rentefradragsordninger. Den viden, der er opsamlet om de mange selvbyggerhuse fra mellemkrigstiden og de senere almene byggerier, er udtryk for visioner om et godt liv i gode boliger for alle. Et sådant perspektiv på forstadens udvikling kan være med til, at politikere og borgere er bedre rustet til at møde nye tiders udfordringer.

De ca. 70 fremmødte fik aktuelle oplysninger om Forstadsmuseets aktiviteter og nye perspektiver på forstadens (Hvidovres) udvikling, og det fremstillet af to foredragsholdere, der udviste glæde og engagement i deres virke.

2. halvleg med Lars Bo Henriksen

Af Jens Frederik Jørgensen

Den 2. april trak Lars Bo Henriksen fuldt hus i Rytterskolen, og da mange flere gerne ville høre Lars fortælle om sine drenge- og ungdomsår i HIF, stillede Lars selvfølgelig op igen. Denne gang i Auditoriet i Avedørelejren onsdag den 3. september.

Som bekendt er jeg indvandret fra Jylland og til Hvidovre. I Jylland forbandt vi først og fremmest Hvidovre med fodbold. Fodbolden og HIF har været med til at skabe byens identitet og udgør et stort bidrag til byens kulturarv.

Hvorfor, det er sådan, blev klart, da Lars førte tilhørerne igennem og fortalte om sine aktive fodboldår fra 1949 til 1966. Krydret med anekdoter, afleverede Lars korte og præcise karakteristikker af de mange personligheder, der skabte HIF i tiden frem til HIFs guldalder fra 1966, hvor klubben vandt sit første Danmarksmesterskab med Lars på holdet – selvfølgelig.

Nogle erindringer fra et fodboldliv brænder sig særlig godt fast. Det første mål, Lars scorede – mod Hellas den 22.9.1951. Duften af fedtlæder, når Svend Ove Svendsen (SOS) i klubhuset smurte bolde ind. Om elastikken i underbukserne, der sprang, så underbukserne måtte klippes op og af, før Lars kunne spille videre. Turen til Oslo med KBUs udvalgte hold, hvor Ole Madsen (HIK) scorede på alle de tre chancer, han fik, mens Lars

Lars Bo Henriksen header på mål

ikke fik scoret på de tre, han fik. Men så fik han gennem tiden scoret på så mange andre chancer – 62 mål i 131 divisionskampe – et imponerende tal.

Typisk havde mange af spillerne og lederne i HIF et øge- eller kæle- navn, som de den dag i dag i højere grad kendes på end på det navn, de findes under i folkeregistret. Lars fik ham bekendt aldrig selv et øge-/kæle- navn.

Lars lagde i sit foredrag stor vægt på de personer, han havde set op til i sin fodboldtid. Idolerne har en afgørende indflydelse på børn som led i deres udvikling. HIFs spillere blev selv i storhedstiden idoler for de mange børn landet over, der samlede billeder af fodboldspillere fra BioFoska-pakker.

Sammenholdet i HIF blev fremhævet som værende godt og med god kontakt mellem fodbold og håndbold. Det har resulteret i mange ægteskaber mellem fod-

boldspillerne og pigerne i håndboldafdelingen.

Mange familier har sat deres præg på HIF, f.eks. familierne Svendsen og Ziegler. Klubbens fornemmeste hædersbevisning var "Børge Zieglers mindepokal", som klubben udsatte for at mindes Børge Ziegler, der blev dræbt under besættelsen. Lars fik pokalen i 1975.

Lars er også blevet æresmedlem af klubben for sin indsats som spiller, træner, gruppeleder, holdleder og revisor. Han er det medlem, der har næsthøjest anciennitet i HIF – 45 år!

Lars er efter de mange år stadig en trofast tilskuer på Stadion. Vejen dertil er også kort, da Lars bor på Hvidovrevej lige over for Stadion.

Lars gav med sit foredrag en vigtig og levende lokalhistorisk fortælling, som tilhørerne fortjent kvitterede for med stort bifald.

Handelsgartneriernes historie, ca. 1850 – til vor tid.

Af Peter Holmenlund

Handelsgartner Peter Klarskov præsenterer stolt sin nye latrinbeholdere i 1920, i det nyåbnede handelsgartneri "Poppelhus" i Avedøre.

Torsdag den 4. september afholdtes et seminar vedr. ovenstående emne i "Den Gamle By" i Aarhus. Vi var 30 deltagere, der kom fra forskellige egne af

Danmark, samt to fra Sverige. Fra "forstæderne" var vi tre deltagere, en fra Greve, en fra Glostrup og jeg selv fra Avedøre.

Temadagen startede med et spændende indlæg af dr. Agro og hortonom Inger Olousson, som havde fundet gamle optegnelser og fotografier frem fra hendes oldefars handelsgartneri, der siden var gået i arv til hendes bedstefar og far, således at perioden 1900-1950 var repræsenteret. Gartneriet havde også leveret grøntsager til det svenske kongehus. Det store arbejde med at finde og systematisere materialet førte til doktorgraden.

Dernæst havde arkivar Bodil Møller Knudsen et interessant og flot indlæg omkring "Handelsgartnerier i Horsens 1840-1920" med billeder fra flere generationer.

I denne tidsperiode bestod et gartneri af et stykke jord på 0,5-2,5 ha og en butik, som var bygget sammen med gartneriets bolig.

Efterhånden som byerne voksede, blev jorden solgt til byggegrunde, hvorefter ny jord lige uden for byen blev købt til produktion af varerne til butikken. Til handelsgartneriet hørte altid et par drivhuse og bænkevinduer (4-500 m² under glas).

Temadagen sluttede med en rundtur i "Den Gamle By", som er et meget levende museum. Man er hele tiden i gang med projekter. Aktuelt er man kommet langt med at finde frem til de pottplanter, der har stået i vindueskarmene de sidste 100 år i såvel private hjem som i offentlige bygninger. Besøgende kan købe stiklinger og eller små planter i slagsdrivhuset. Gamle Orangerier fra danske slotte er også blevet genopført i "Den Gamle By".

"Det Danske Gartnerimuseum" blev også omtalt. Museet ligger ved Beder Gartnerskole, og har en meget stor samling af redskaber og maskiner anvendt i gartnerierne gennem mere end 100 år.

Træk af handelsgartneriets historie

Det er ikke muligt at angive nogen bestemt tid for, hvornår den første handelsgartner fremstod.

Der forekommer dog allerede langt tilbage i tiden eksempler på, at der har været drevet handel med urter og frø.

Fra klosterhaverne er der blevet solgt læge- og køkkenurter samt frugt. Der blev også importeret havesager.

I 1587 befales det, at handel med frugt og grøntsager kun må foregå på det nye Fisketorv (nu Vandkunsten). Her skulle de handlende "leje boder og holde slig vare fal udi".

I 1608 bringes der varer på torvet fra Rosenborg Have, og i 1629 tilledes det gartneren på Rosenborg, sammen med andre, at sælge frø på Amagertorv.

1659 var der 5 gartnere uden for København.

I 1684 blev det bestemt, at der på Gammel- og Nytorv skulle sælges "hvad som indkom af urtegårdsfolk".

I 1699 fik 4 gartnere tilladelse til at sælge al slags frø og sæd i København.

I 1764 var der 24 gartnere i København, og på samme tid var det meste af Blegdammen beboet af urtegårdsmænd, der med både grøntsager og blomster ”for billig pris betiene byen”.

I slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet indvandrede mange tyske gartnere, der sammen med de danske dannede grundlaget for handelsgartneriets udvikling. Flere endte endog som meget velstående gartnere, idet deres ejendomme helt eller delvist solgtes som byggegrunde.

Ved 1800-tallets begyndelse blev der klaget over den udenlandske konkurrence fra de berygtede planteauktioner, hvortil planter, ofte i mindre god forfatning, særlig kom med skibslejlighed fra tyske eller hollandske havnebyer.

Driften i handelsgartnerierne led ofte under savnet af et ordnet regnskab, og nyforsyningen af planter og frø skete i reglen fra udenlandske, særlig tyske og hollandske gartnerier.

Mange gartnerier gik i arv fra far til søn, ofte gennem flere slægtled. Herved skabtes en fast overlevering af både kulturer og driftsmetoder, hvilket sikkert fik betydning for handelsgartneriets udvikling. En udvikling der i store træk er foregået således: Køkkenhavebrug, frugtavl, planteskoledrift, blomsterdyrkning samt frøavl.

København var det store marked. Det var her forretningerne lå. Selv større provinsbyer kom først langt senere med, dog i meget forskellig grad. Handelsgartneriet i Odense har således været tidligere udviklet end i Aarhus og de andre jyske købstæder, hvor udviklingen først tog til efter krigen i 1864.

Det sidste ”rigtige” handelsgartneri i Avedøre blev startet i 1920 af handelsgartner Peter Klarskov, som købte ”Poppelhus” til bolig med tilhørende 1,5 ha jord, 2 små drivhuse og ca. 50 mistbænkevinde. Hele produktionen blev solgt i butikken Kingosgade 13 på Frederiksberg. Butikkens bedste kunder var Tivolis restauranter. Peter Klarskov var gartner i Tivoli, indtil han startede egen virksomhed.

Den gamle Avedøre Rideskole

Historisk tilbageblik

Af: Kaj Nilsson

Damgården blev købt af Povl Hansen i 1961 og blev udlejet til Avedøre Rideskole til den 1. april 1963, hvorefter den blev købt af slagtermester Otto Lau. Det var Otto Lau der skabte Avedøre Rideskole. Der var Rideskolen under navnet A. Lau (Otto Laus kone) i 1981, men Marian Lau overtager som ejer Damgården og rideskolen i 1980. Marian Lau forpagtede Avedøre Rideskole fra 1977 men ejede Damgården fra 1980-1994. Avedøre Rideskole nedbrændte søndag den 28. september 1986 undtaget ridehuset fra den 22. januar 1965.

Avedøre Rideskole 1961 - 1994

Marian Lau fortæller:

”Hele historien starter omkring spisebordet i vores lejlighed i Vanløse, hvor jeg boede med min mor og far, der på det tidspunkt havde slagterforretning og møntvaskeri. Min far var en rigtig igangsætter og havde gennem vores rideundervisning på Ballerup Rideskole fået interesse for selv at starte en rideskole, og da man på det tidspunkt kun havde få ponyer i Danmark og ganske få rideskoler med ponyer, blev en af datidens første ponyrideskoler grundlagt.

I sommeren 1960 startede vi en jagt på en velegnet ejendom, og det viste sig at være ret svært at finde.

Da far havde slagterforretning på Brøndbyøster Torv, var det nærliggende at starte eftersøgningen i Brøndbyøster. Valget faldt på en gård i det gamle Brøndbyøster, hvor der i dag er børnehave. Der var stald, og vi fik etableret ridebane, men der var intet ridehus.

Vi bestilte 6 vilde New Forrest ponyer hjem fra England gennem Helge Schwartz fra Amager Ponyklub, 3 vallakker samt 3 hopper, der var i fol. At få 6 uredne heste hjem fra England i en jernbanevogn var en særlig oplevelse. De var bange for mennesker, og vi måtte fange dem i jernbanevognen med bådshager. De 3 hopper og den ene vallak red jeg selv til, og de 2 andre vallakker blev sendt ud i byen til tilridning. Ud over de 6 fra England købte vi 2 ponyer her i Danmark. Trigger, der lagde sig ned, hver gang man bad den om noget, den ikke havde lyst til, og Doctor, der led af kronisk hoste. Så manglede vi blot en mand til at passe hestene. Verner Olsson blev manden, der kom til at følge os igennem en årrække. Han var travmand og havde arbejdet på travbanen både som træner, kusk og hestepasser.

Det første ½ år gik med forberedelse til rideskolens start. Vi fik 3 dejlige føl, Bingo, Bambina og Chock, så da vi var klar til rideskolestart 1. april 1961 havde vi 11 ponyer, og der kom flere til efterhånden. Blandt det første hold ponyer,

der kom hjem fra England, var blandt andet Fonteyn. Han kom med hjem i togvognen i stedet for en anden vallak, der stak af umiddelbart før afrejsen. Da kontrakten lød på 6 ponyer; altså 3 hopper og 3 vallakker måtte man se sig om efter en stedfortræder, og til alt held for os, blev det en af de bedre med fine aner.

Fonteyn er en historie for sig. Han opnåede i sin levetid at blive "Dansk Mester" både i dressur og i spring. Lis Pedersen vandt mesterskabet på Fonteyn i ridebane-springning, og nogle år senere vandt Lars Jørgensen mesterskabet i dressur. Fonteyn har også været på det danske hold til Europamesterskabet for ponyer med Ulla Poulsen, men dette rakte dog ikke til nogen placering. Fonteyn har i Avedøre Rideskoles historie været den mest markante hest,

selvom vi igennem årerne haft mange, der kunne nævnes.

At starte en rideskole op helt fra bunden er ikke let, så i starten var al ridning gratis, da ponyerne ikke var "begynderheste". Det drejede sig i første omgang om at lære ponyerne at gå rundt efter hinanden og lade være med at smide børnene af.

Stigbøjler var bandlyst, så da vi efter ca. 1 års tid skulle til at bruge bøjler, kunne børnene slet ikke finde ud af det. Så snart de så deres snit til det, blev bøjlerne smidt, og de følte sig straks på hjemmebane.

Da efteråret nærmede sig, var det på tide at se os om efter andre faciliteter, da det ville være vanskeligt at drive rideskole uden ridehus en vinter igennem. Efteråret 1961 flyttede hele menageriet fra Brøndbyøster og til Damgården i den gamle Avedøre Landsby over for gadekæret, hvor der i dag er andelsboliger. Det var en 200 år gammel gul 4-længet stråetækt gård samt en lade, der kunne fungere som ridehus, vi fandt. Dette skulle blive rideskolens fremtidige domicil. Selve flytningen foregik ved, at børnene red ponyerne til de nye lokaliteter, føllene blev trukket bagved de voksne heste og alt andet løsøre (der var ikke så meget dengang), blev kørt bagefter i vores bil.

På det tidspunkt var Byvej kun en smal landevej med grøfter i begge sider. Der kørte ingen busser, så togstationen i Brøndbyøster var vores nærmeste offentlige transportmiddel. Laden, som vi brugte til ridehus, lå der, hvor Byvej i dag

løber, og vores ridebane lå parallelt ved siden af. For enden af ladden havde vi en dejlig lille stald med 3 store bokse samt plads til et par små ponyer i spiltov. På den anden side af Byvej havde vi en dejlig stor springbane.

Året efter, i 1962, fik vi besked på, at vejen skulle udvides, og den skulle gå lige igennem vores "ridehus". Denne ekspropriation var netop årsag til, at der var økonomi i, at et af de første mindre ridehuse blev bygget. Det var kun de store rideetablissementer, der dengang havde ridehus. De mindre steder måtte nøjes med en gammel lade eller en udendørs ridebane.

I 1964 stod ridehuset færdigt, og der kom rigtig gang i rideskolen. Allerede i løbet af det første år i Avedøre, afviklede vi 27 ugentlige hold, og på de fleste hold var der mellem 12 og 15 ryttere. Vi havde allerede på det tidspunkt over 25 rideskoleheste og, - ponyer. Avedøre Rideskole har altid været stedet, hvor alle slags mennesker kom, og det sociale samvær førte i flere tilfælde til livslange venskaber, der endnu i dag - bliver dyrket, og det er netop en af årsagerne til den succes rideskolen har haft gennem tiden. 1964 var året, hvor det første landsdækkende ponyridestævne blev afviklet. Vi syntes det kunne være morsomt at invitere ponyklubber fra Jylland og Fyn og prøve kræfter med dem. Ganske vist havde vores daværende konkurrenceryttere meldt sig ind i Sportsrideklubben for der at deltage i de første rigtige ponystævner, men det var meget lokalt omkring København, så man

kendte intet til rytterne fra det øvrige land.

Ridestævnet blev en stor succes, men vi fik Dansk Rideforbund på halsen, for man må ikke afholde landsdækkende ridestævner, der ikke er i klubregi, men det var før Hvidovre-Avedøre Rideklubs start. Det var netop denne begivenhed, der var medvirkende til, at en gruppe ryttere og forældre blev enige om at starte en rideklub.

Medstiftere af klubben var bl.a. Birger Granager, Ole Simonsen, Tage Vogelsang, Jens Bach Petersen og min far Otto Lau.

Det første klubmøde blev afholdt i stalden på "Stevnsbogård". Jeg var ikke selv tilstede, så jeg kan ikke referere nærmere om forløbet, men så vidt jeg husker, blev Jens Bach Petersen klubbens første formand. Han afløstes senere af Tage Vogelsang, der dengang havde lejemålet på Stevnsbogård. Rideklubbens start var samtidig start på en dejlig tid med mange invitationer til lokale stævner for vores ryttere.

I omegnen var der mange små klubber, der var interesserede i et samarbejde helt nede på rideskoleplan. Vi lavede specielle programmer, som alle kunne ride i dressur, og i springning gravede vi forhindrengerne ned, så næsten alle øvede som uøvede kunne deltage. Ridestævnene startede næsten altid med dressur lørdag, rytterfest om aftenen og springning om søndagen.

Avedøre Rideklub afholdt tre vintertræningsstævner, hvor der også var deltagere fra naborideklubberne. Derudover var der altid et forårsstævne og et efterårsstævne, der blev afholdt på springbanen på den anden side af Byevej, først senere fik vi lov at leje banerne på Stavnsbjergvej.

Til Fastelavn begyndte vi, efter tøndeslagningen til fods, at afholde ringridning, i mange tilfælde med trækker til de mindste ryttere. Dette var næsten altid en succes, da det ofte viste sig, at det ikke altid var den bedste rytter, der vandt, men den med det bedste Øjemål. .

På et tidspunkt var det også populært at ride rundt til forskellige mål, det kunne være til ryttere, der boede i nærheden, det kunne være til Jens Bach, der boede på Bakkegården i Brøndbyøster, og det kunne være til et af kommunens plejehjem. Rytterne var udklædt, og der vankede altid lidt til både ryttere og heste. Af aktiviteter må også nævnes efterårsjagterne på stubmarkerne, som afsluttedes med opløb efter rævehalerne, der sad på skuldrene af to ryttere, der red som "ræve". Disse opløb kunne være meget underholdende og til tider meget vilde, men rytterne nød den "vilde" jagt.

Avedøre Rideskole var en rideskole med faste traditioner. En af de faste traditioner var min fars fødselsdag den 28. november. Denne dag benyttede vi til at vise de færdigheder, de forskellige ryttere havde fået i årets løb. Bl.a. blev der redet kvadrille med 8 ekvipager! Det var mange i vores ridehus, der

kun var 16x36 m, men det gik alligevel. Af opvisninger kan også nævnes en meget fin pas de deux til blomstervalsen af Tchaikovsky med to af vores bedste ponyekvipager. Min far blev altid meget rørt, og han elskede at sidde oppe på kontoret i ridehuset og nyde opvisningen.

Julemåneden på rideskolen

Denne måned var altid noget særligt. Børnene fik lov til at pynte op i stalden, så man til tider ikke kunne se hestene for bar glimmer, gran og nisser. Hestene havde julekalendere med gulerødder og andet guf, men ofte var det væk før beregnet, da hestene ikke selv var klar over, at det hele ikke skulle spises på en gang.

Det store juletræ i midten af ridehuset blev altid sat op dagen før sidste søndag inden jul, for denne dag blev der afholdt julefest for børn og heste. Jeg mindes stadig dansen om juletræet, hvor hestene var udklædt med røde nissehuer, og det var altid hestepasserne, der trak hestene rundt om træet. Sidste ridetime før jul skulle der leges. Fantasien var stor, for der er mange måder at lege til hest på. Kongeløber, Seksdagesløb, ja jeg kan dårlig huske alle legene, men en ting husker jeg tydeligt. Der var altid ryttere, der havde større mod end andre, og dette blev vist til jul, når der skulle springes uden sadel og uden hovedtøj med hænderne ud til siden. Jeg tror ikke, at der er så mange i dag, der tør det, men det var der dengang.

Der var altid ridning juleaftensdag, men 1. juledag holdt vi lukket, så 2. juledag var hestene meget friske. Alle de ryttere, der havde lyst kunne møde op 2. juledag.

Først blev juletræet plyndret, derefter blev det lagt ned. Så blev der bygget en bane. Og så gik det løs. Alle, der havde mod og lyst, fik en hest at springe på, og det var ikke kedeligt at se på, for det skete af og til, at en måtte bide i græsset.

Jeg kan blive ved i det uendelige med erindringer fra rideskolens tid så..."

Rideskolen brænder

Avedøre Rideskole nedbrændte søndag den 28. september 1986 undtaget ridehuset fra den 22. januar 1965. Efter branden skrev - Hvidovre Avis - lokalavisen for Hvidovre og Avedøre. 1. oktober 1986 følgende:

Får rideskolen lov at fortsætte?

Hvidovre kommune skal godkende en nyopførelse af Avedøre Rideskole, der i søndags brændte ned til grunden. Alle 34 heste blev reddet, men 2 kattekillinger omkom i flammehavet på den stråttækte gård. Brandårsagen er ikke fastlagt.

"Så længe vi ikke stryger flaget, kører vi videre. Og vi vil godt understrege, at undervisningen fortsætter allerede i dag"... Det sagde Søren Lemming og Marianne Lau i mandags, dagen efter deres hjem og arbejdsplads - Avedøre Rideskole - var brændt ned til grunden.

Indehaverne af Avedøre Rideskole - Søren Lemming og Marian Lau gik nedtrykte bort, mens brandvæsenet forsøgte at få bugt med ilden i søndags. Men de var begge enige om at køre skolen videre allerede dagen derpå. "Det eneste der for alvor bekymrer os i dag, er at vi ikke ved, om kommunen vil give os lov til at fortsætte med en genopbygget rideskole. Sagen er den, at gården har fået lov at ligge i byzonen, fordi den var skønnet bevaringsværdig. Så vi er blevet orienteret om, at kommunen nu kan nægte en genopførelse, fordi man ikke må nyopføre skolen som erhverv i byzonen. Men mon ikke vi møder velvilje hos politikerne. Vi holder trods alt et sted med mellem 400-500 børn og unge med beskæftigelse fra morgen til aften", siger Marian Lau.

Marian Lau har hos sit forsikringsselskab fået bekræftet, at rideskolen er tilstrækkeligt forsikret. "Vi nytegnede gudskelov forsikringen for 2 år siden..." Parret udtalte i øvrigt stor taknemlig for den enestående hjælp alle beboere i området plus enkelte tamiler fra den nærliggende asylyejr har ydet. Størstedelen af parrets indbo blev reddet. Foreløbig kan familien bo i 4 campingvogne på gården stillet til rådighed af ISS-rengøringselskab. KTAS har udlånt telefoner, og landsbyens beboere har hjulpet med tøj. Brandårsagen var endnu ikke fastlagt tirsdag formiddag.

Damgården genopbygges

Damgården blev genopbygget men uden stråtag og var atter klar til

brug for rideskolen og beboelse den 1. februar 1988. Fra den 1. juli 1990 blev Damgården udlejet som ride-skole til Avedøre Rideskole til januar 1993. Marian Lau boede i en periode i Storegade 1, som på et tidspunkt havde tilhørt Damgården tillige med Storegade nr. 1 og nr. 17.

Efter branden og genopbygningen af Damgården og ophævelsen af forpagtningen af Damgården som Avedøre Rideskole, havde Marian Lau gjort sig nogle overvejelser om, at sælge Damgården evt. til boligformål og der var kontakt til et firma B.88 Byggeadministration i Nivå om byggeri af andelsboliger på området.

Rideklubben havde sit hovedkvarter på Damgården, men brugte Skelgården og området ved Stavnsbjergvej til træning og opvisning. Der var således både heste og beboelse på Damgården til oktober 1994 og hermed startede omdannelsen af Damgården fra rideskole til 17 private andelsboliger med nybygning af 8 gårdhuse og med 9 boliger på gården samt et stort fælleshus. Herefter var klubben i eksil på Byvej 98.

Det nye Ridecenter ved Stavnsbjergvej.

I bidende kulde og hylende sne-storm blev der holdt rejsegilde d. 22. februar 2002, på det nye ridecenter ved Stavnsbjergvej.

Nu står taget og væggene på selve ridehallen plus vægge og tagspær på de omkringliggende bygninger færdige. Når det hele er færdigt vil

staldbygningerne kunne huse, 12 ponyer og 16 store heste.

Ridehallen har, internationale dimensioner, så man kan være med i konkurrencer. Det er en smukt tegnet ridehal, der kan blive rammen om mange kommende stævner. Det nye Ridecenter bliver en værdig afløser for Damgården som Avedøre Rideskole.

Det nye ridecenter blev indviet d. 13. september 2002 af borgmesteren og med en stor deltagelse af borgere og ryttere fra rideskolen. Ridebanen var allerede taget i brug og under den store indvielse var elever glade og ivrige i gang med ridetræningen. Hvidovre-Avedøre Rideklub kunne med stolthed indbyde til stort rideshow og fest i den nye ridehal lørdag d. 5. oktober 2002.

Hvidovregårds Villaby

Af Lisbeth Hollensen

I foråret 2014 modtog Forstadmuseet en helt særlig skat, nemlig de oprindelige protokoller fra grundejerforeningen Hvidovregårds Villaby. Det skulle vise sig, at protokollerne kunne

Hjørnet af Grønnevej og Solvej 1918
I dag kendt som
Brostykkevej og Bjergagervej.

dateres helt tilbage til grundejerforeningens start i efteråret 1913. Dermed skrev Hvidovregårds Villaby sig ind i historien som en af de første grundejerforeninger, der stiftedes i Hvidovre. Her følger en lille fortælling om Grundejerforeningen Hvidovregårds Villaby.

Hvidovregård

Gården, der lagde navn til grundejerforeningen, Hvidovregård, lå oprindeligt oppe i selve landsbyen Hvidovre. Her havde den ikke noget navn, men blev kaldt gård nr. 5. Stedet hvor den

lå, er nuværende Hvidovregade 53, lige nord for Næsborgvej.

Som mange af de andre gårde i Hvidovre var Hvidovregård indtil udskiftningen i slutningen af 1700-tallet ejet af kongen. På et tidspunkt i 16-1700-tallet splittedes gården op i to, og da gårdene flyttede ud af landsbyen efter 1779, blev den ene til Hvidovregård og den anden Gammelgård. Eller det vil sige, Hvidovregård kom i første omgang til at hedde Brøndsgård eller Brunsgård, opkaldt efter områdets gamle marknavne, Brøndagrene, mens Gammelgård fik navnet Wrangsgård. Hvornår de to gårde skiftede navn til Hvidovregård og Gammelgård er endnu ikke blevet klarlagt.

Bonden, der flyttede Hvidovregård ud fra landsbyen, hed Jens Olesen. Han var gift med Johanne. Gården var i familiens eje indtil 1884, hvor en fuldmægtig i Overformynderiet købte Hvidovregård. Herefter havde gården en hel del forskellige ejere, som forpagtede gården ud.

Udstykningen tager fart

I starten af 1900-tallet skete der et markant skift i Hvidovre. Kommunen var stadig en udpræget landbrugskommune med 95 % af jorden som enten gartneri- eller landbrugsjord. På samme tidspunkt var København ved at vokse ud over sine bredder. Som en følge af den voksende industri i København og den tiltagende mekanisering af landbruget flyttede tusindvis af dan-

Hvidovregård i 1910. Forpagterparret hed Magnus og Nielsine og er højst sandsynligt nogle af dem man ser på billedet.

skere fra provinsen til København, hvor de på den ene side lagde pres på boligmarkedet og på den anden side satte skub i udviklingen af haveboligerne.

Da sognerådet i Hvidovre omkring 1910 gav grønt lys for, at bønderne gerne kunne sælge ud af deres jorder til lys- og lufthungrende københavnere, der ønskede et lille lysthus på landet, var mange københavnere derfor ikke sene til at købe en lille lysthusparcel. I 1924 var 50 % af Hvidovres jord således udstykket til småparceller. Ejeren af Hvidovregård hoppede med på bølgen og solgte allerede sine første parceller i 1910 og lagde sig dermed i førerfeltet af udstykningen af Hvidovre.

En grundejerforening stiftes

D. 31. august 1913 mødtes omkring 40 af de nye grundejere fra Hvidovregårds parceller til møde på Flaskekroen. Sigtet var at få stiftet en grundejerforening, og allerede d. 2. oktober samme år blev bestyrelsen og formanden valgt på Cafe Ny Ravnsborg på Vesterbro. Grundejerforeningen Hvidovregårds Villaby var en realitet.

De første grundejere i Hvidovregårds Villaby var gerne af Københavns middelklasse, og blandt nybyggerne finder man således smedemestre, trikotagehandlere, ølhåndlere osv. Den nye formand for grundejerforeningen hed A. Hansen og var skræddermester. En middelklasse, der synes meget selvbevidst – man var i hvert fald ikke fattige

proletarer! For eksempel mente Øhandler Rasmussen fra Vesterbro, at der ikke burde være problemer i at samarbejde med Hvidovre Sogneråd omkring etablering af kloak- og vejforhold, idet ”Sogneraadet stod sig ved at tage sig af Sagen, det var dog ikke Proletarer der kom til Sognet; men solide Folk med mindst 1500,- Kr. i Indtægt om Aaret og af disse Beløb vilde de jo faa Skat.”.

Jomfrueligt land

De mange nye lysthusejere må på mange måder have følt sig lidt som pionerer på jomfrueligt land. Der var bar mark og frit udsyn til alle sider, og for eksempel kunne grundejerforeningen selv bestemme områdets nye vejnavne. Vejene kom blandt andet til at hedde Skovvej (trods marker og enge i miles omkreds), Grønnevej og Solvej. I dag hedder vejene henholdsvis Hjørnagervej, Brostykkevej (svarende til den øverste del af Brostykkevej) og Bjergagervej.

Kigger man byggesagerne igennem, finder man også her og der eksempler på, hvordan de nye grundejere måske ind imellem har taget sig lidt for mange friheder, når nu man endelig var blevet grundejer. Således ansøgte lokomotivfører Vilhelm Thomsen fra Vesterbro i 1912 om at bygge lysthus på Bjeragervej 35. Til hans meget fine udførte tegning af sit hus skriver han følgende:

”Undertegnede andrager herved om Tilladelse til at bygge et Lysthus som ovenstaaende på min Grund i Hvidovre Sogn. Lysthuset ligger en 50 Meter fra Vej og 8⁴⁰ Meter fra nærmeste Nabogrund. Der bygges af 1/2” Brædder,

godt afstolpet, Taget beklædes med Tagpap, Gulvet hævet en 100 over Jorden”.

Men som det også fremgår af tegningen, blev den ikke godkendt af Hvidovre Sogneråd. Hr. Thomsen måtte ansøge på ny, denne gang med en nøjagtig plan og tegning over sit lysthus og grund og med målfaste enheder. I hans medfølgende brev til den nye tegning, fremgår det tydeligt, at han bestemt ikke havde forestillet sig, at den slags var nødvendigt:

”Hermed sender jeg saa den forlangte Plan over min Grund med Lysthus, idet jeg beder Hr. Bygningsinspektøren undskylde at jeg har tilladt mig at sende en saa meget mangelfuld Tegning, jeg havde ikke tænkt mig, og kan ikke forstaa saa mange Omstændigheder for at slaa et lille Skur op paa egen Grund, jeg har nærmest betragtet det som en Formsag. Jeg haaber nu medfølgende er Tilfredsstillende for Hr. Bygningsinspektør, saa kan jeg sagtens være Tilfreds, jeg er da bleven en Kundskab rigere selv om den har affødt mig et Smil!”

Hvidovregårds Villaby i dag

I dag er mange af de oprindelige lysthuse forsvundet, enten bygget om og bygget ud til det ukendelige eller revet ned til fordel for regulære villaer. Men går man rundt i kvarteret og kigger godt efter, kan man her og der stadig se resterne af de nu hen ved 100 år gamle lysthuse. Nogle udbygget, andre brugt som redskabsskur bagerst i haven.

RUNDTVISNING PÅ MOSEDE FORT

TIRSDAG DEN 16. SEPTEMBER 2014

Referat: Bent Jensen

3 gæster og 2 guider

Efter en 17 km. cykeltur i dejligt vejr ankom jeg til museum MOSEDE FORT, DANMARK 1914-1918, hvor vi blev vist rundt i 2 grupper.

Udstillingen – som åbnede i august i år – er i kasematten. Bygningen er nænsomt renoveret, og meget af det originale er bevaret. Her kan man se lidt om forsvars-stillingen, soldaternes forhold,

gullasch-baroner, utrygheden, social ulighed, lovgivning m.m.

Faktisk er Mosede Fort **ikke** et fort, men et batteri. Modsat et fort, så kan et batteri kun skyde i **en** retning. Og i det her tilfælde ud over vandet.

Vi fik en fin rundvisning på dette værdige museum, og arrangementet sluttede i nærliggende cafeteria med hyggelig samvær.

Lidt fakta om perioden:

År 1914 Miner blev udlagt i Køge Bugt. Augustloven blev vedtaget: Staten bestemte maksimal-priser.

År 1915 Ny grundlov: Tyende og kvinder fik osse stemmeret. Springvandet på Vesterbros Torv blev indviet.

År 1916 Mosede Fort stod færdigt og blev bemanded. Første kommunale husvilde-barakker opførtes.

År 1917 Københavns anden hovedbanegård blev nedrevet.

År 1918 Influenza-virusen "Den spanske syge" hærgede. "Takt og Tone" af Emma Gad udkom.

Hawaiistemning i Hvidovre ved juletid

Af Jens Frederik Jørgensen

Op til jul 1972 var der ægte Hawaiistemning på Rosmosegaard.

Handelsgartner Svend Knudsen fortæller:

"Hvert år arrangerede Københavns Engros Grønttorv en tur for pressen, hvor gartnerier og plantehandlere kunne præsentere årets juleblomster og give forbrugeroplysning om pasning af julens blomster.

Som 24-årig arbejdede jeg i USA i et års tid og var i den forbindelse på en 10 dages ferietur til Hawaii med et par kammerater. Det var en stor oplevelse, der startede med, at vi ved ankomsten til Honolulu blev modtaget med et ALOHA og blev blomsterkranset med orkideer. I en lejet Ford Cabriolet var vi rundt på øerne og så det frodige plante- og blomsterliv, tillige med en vulkan i udbrud.

Da presseturen i 1972 også gik ud til vores gartneri på Rosmosegaard, besluttede vi at gøre det lidt ekstra festligt. Vi havde på det tidspunkt fået bygget et svømmebassin på Rosmosegaard. Vi satte så en tømmerflåde i bassinet og byggede den om til en lille Hawaii-ø med palme, julestjerner og to unge piger med bastskørt, blomsterkranse og det hele, så det så meget ægte ud.

Da torveinspektør Henning Lund så det, fik han lyst til at springe i vandet. Han smed det meste af tøjet og sprang i. Da han prøvede at kravle op på øen, var resultatet, at øen tippede. Palmen og pigerne røg i vandet. Og det blev så de billeder, der kom i avisen næste dag", slutter Svend Knudsen.

Både Berlingske Tidende og Politiken bringer den 15. december 1972 en omtale af besøget på gartneriet i Avedøre. De to store dagblade har hver sin indfaldsvinkel - en meget seriøs og en mere humoristisk

Berlingske Tidende bringer en artikel – af journalisten Sans -med omtale af de forskellige juleblomster, om farverne fra de "sarteste lysørøde til festligt postkasserødt", om nye sorter og navne samt forventet antal solgte juleblomster i Danmark, men også om salget til vores nabolande, hvortil "der bortføres adskillige vogntog med blomstrende potteplanter".

Berlingske Tidendes meget seriøse artikel afsluttes med et afsnit om orkideen som juleblomst:

"Orkideen er efterhånden rykket ind som juleblomst og den holdbare blomst har ved juletid en omsætning på ca. 1,5 mill. kr. herhjemme. I drivhuse hos J. P. Frandsen i Avedøre står ca. 6.000 orkidéplanter med ca. 5 blomster pr. plante. Planterne er i trediveerne anskaffet af Aage Frandsens far J.P. Frand-

sen og den ganske blomsterpragt – skæringen er i fuld gang – vil komme til at pynte borde i Vestberlin til jul og nytår. Orkideerne er blevet så stor en artikel, at man ser en gentagelse af plumrose-eventyret på Fyn. Fra Odense eksporteres snitgrønt til at sætte mellem blomster for henved 30 mill. kr. om året – og orkideerne er godt på vej til at gøre kunststykket efter”.

Billede udlånt af Svend Knudsen

Politikens journalist – Chris – har en anden og meget mere malende beskrivelse af præsentationen af årets juleblomster og besøget på Rosmosegaard under overskriften ”Hula-hula i Hvidovre”:

”Just nu blomstrer julestjernen – eller poinsettiaen, når den skal sælges året rundt – såvel på Hawaii som i Hvidovre.

For ligesom at afkorte afstanden mellem de to berømte lokaliteter – vi føjer et hula-hula til, da begge steder staves med H, - havde den navnkendige far-søn-samarbejde i dansk gartnerkunst, Svend og A.K. Knudsen, i går på Rosmosegaardgartneriet ved Brostykkevej ladet søsætte et miniature-Hawaii på gartneriets indendørs svømmebassin.

Gennem væksthushuset sås det udendørs grå decembermalm, men inde lød ukulelen, og der var piger i bastkort mellem julestjerner og rundt om en palme i balje på den svømmende ø. Jette Sørensen og Lene Bevensee fra svømmeklubben West kredsede som hajer rundt om øen. Men det blev først rigtig farligt, da administrationschefen på Københavns Engros Grønttorv, Henning Lund, pludselig kastede sin direktørklædning og sprang i vandet. Det var som en monsumstorm og snart sås det åbenbart for en større repræsentation for dansk gartneri, hvorledes Stillehavets korallær opsluges af havet.

Torvechefen havde fryst nogle gange som en søelefant og spjættet med benene, og så kæntrede Hawaii. Julestjerne blev til vandplanter, mens palmen gurglende gik til bunds.

Det hele var ellers fra begyndelsen tænkt som en stilfærdig indvarsel af gartnerens største sæson, julesalget, men vi kan nu foruden at anbefale et udbud til verdens billigste priser advare alle i de tusinder af hjem mod søsætningen af juleblomster i svømmebassinet. Dette er formentlig sæsonens bedste jule-råd. Det er sikkert bedre at nøjes med badekarret.

I øvrigt så det smukt ud med julestjerne på vandfladen. Rosmosegaard har nok af dem, 50.000 julestjerner foruden 250.000 azaleaer, 20.000 julebegonier og 25.000 cyclamen, dog til brug på bord og vindueskarm. Forliset i Hvidovre overbeviste bl.a. gartneriejer F. W. Frandsen fra Avedøre om, at selv om han har orkideer i stordrift med direkte korrespondance til troperne, er det bedre at have filial på Kanarieøerne end en Stillehavsoverflod under hjemligt tag.”

Det er bemærkelsesværdigt, at Politikens journalist i sin artikel – 2 år før sammenlægningen af Avedøre med Hvidovre – skriver, at Rosmosegaard ligger i Hvidovre og ikke i Avedøre. Han har været forudseende(?), eller også havde han brug for en by med H som pendant til Hawaii!

Også Bro Brille (Svend Peter Sabroe), der dagligt skrev på Ekstra-bladets bagside, var med på besøget hos gartnerne i Avedøre og giver med sin beskrivelse yderligere oplysninger om besøget og værterne:

”Kun én ting overgår glæden ved egen succes. Den stille fryd over konkurrentens fiasko. Dette har engang en sandfærdig skuespiller sagt.

Nu tror jeg ikke, at det gælder i mere borgerlige erhverv. Men i går havde Aage Frandsen, 3. generation af handelsgartner I. P. Frandsen, Poppelgården i Avedøre kolossal succes med pragtblomster, deriblandt 4.500 kvadratmeter med skønne orkideer.

Han præsenterede dem for Københavns presse. Og lidt efter havde konkurrenten på den anden side af vejen, Svend Knudsen, søn af manden der skabte Rødovre Centrum en uforskyldt fiasko. Og se så uretfærdigheden. Det er ham, der kommer i aviserne med billeder.

Man havde sat alle sejl til for at skabe succes. I et svømmebassin var opbygget en kunstig Hawaii-stemning – en flydende palme med underdejlige Hawaii-piger fra Hvidovre.

Og hvad skete der så. Gartnerens administrationschef, Henning Lund, ville svømme skønhederne i møde med det resultat, at hele den flotte Hawaii kæntrede, palmetræer faldt omkuld, og på land stod mandlige redningsfolk i frydefuld forventning om at kalde damerne til live med mund til mundmetoden, mens ingen bekymrede sig om hr. Lund.

Fiaskoen var skyld i, at der endelig skete noget til denne årlige præsen-

Billede udlånt af Svend Knudsen. Henning Lund gør klar til at "gå i land" på Hawaii-øen

tation af julens blomster. Hidtil har man udelukkende set billeder af en yndig pige mellem skove af julestjerner. Nu blafrede pressefotografers blitz om kap. Endelig et julebillede med dramatik.

Og gode gamle handelsgartner A. Knudsen frydede sig. Han stod ved siden af sin svigerdatter Rita og fremviste med stolthed hendes rundbuestil, der om kort tid skal gøre ham til farfar".

Bro Brille kommer også med bl.a. oplysninger om, hvorledes solen sørger for kunstig vanding og gødning af julens blomster, så de bliver billige og holdbare. I bedste Bro Brille-stil slutter han af med en af de mange anekdoter om, hvordan mænd med dårlig samvittighed kommer hjem med blomster til konen.

MEDLEMS-ARRANGEMENTER 2015

Mandag den 19. januar kl. 19.00 i Auditoriet i Avedørelejren

Cornelia de Place Hansen holdt den 20. januar 2014 et indholdsrigt og underholdende foredrag om sit liv i Danmark. Cornelia kom som ung hollænder til Danmark i 1963. De første 27 år tilbragte hun i Rotterdam.

2. verdenskrig blev oplevet her, og det er netop denne periode Cornelia vil berette om. Krigen var helt anderledes, end den kunne opleves i Danmark. Selv om Cornelia var barn, kan hun i dag stadig huske, hvor tæt krigen kom ind i familiens liv.

I lang tid havde den stor indflydelse på familiens hverdag.

Tilmelding er nødvendig på Forstadsmuseets telefon 36490030

Onsdag den 28. januar kl. 11.00. Immigrantmuseet i Farum.

Immigrantmuseet ligger i gåafstand fra Farum S-togs station. A tog kan benyttes

Immigrantmuseet viser indvandringens kulturhistorie og en museumsinspektør vil føre os gennem de meget illustrative udstillinger. Indvandringens historie vises i en række temaer fra mad til sprog, love, traditioner og mødet mellem kulturer. Vi møder de fremmede med deres anderledes skikke og deres forventninger om et nyt og bedre liv i Danmark.

Efter rundvisningen kan vi nyde en øl eller vand i den nærliggende café.

Der er plads til 25, og deltagelse koster 50 kr. inklusiv en øl eller vand.

Tilmelding til Forstadsmuseets telefon 36490030.

Betaling finder sted ved foredraget den 19.januar i Auditoriet eller bank reg.nr. 5025 kontonr. 1028523

Mandag den 9. februar kl. 19.00 i Auditoriet i Avedørelejren

Axel Helmersen, tidligere formand for Hvidovre Kulturråd, vil fortælle om de mange oplevelser og arrangementer, der foregik i en tid, hvor mange kulturelle aktiviteter blev igangsat.

Axel Helmersen var i slutningen af sidste årtusind formand i 2 omgange, og er den person, der har bestridt formandshvervet længst.

Tilmelding er nødvendig på Forstadsmuseets telefon 36490030

Mandag den 16. marts kl. 19.00 i Auditoriet i Avedørelejren.

Ordinær Generalforsamling. Tilmelding ikke nødvendig. Indbetaling af kontingent kan ske inden generalforsamlingens start.

Tilmelding, undtaget generalforsamlinger, er nødvendig, og kan ske til Forstadsmuseet på telefon eller e-mail (se side 2)

Ændringer i de enkelte arrangementer: se Hvidovre Avis eller Selskabets hjemmeside.

Løsning på tipskupon 2014:

1: Rytterskolen - **2:** Per Hansen
3: 2. division - **4:** 2012
5: Holmegårdsskole - **6:** Sønderkærskolen
7: Avedørelejren - **8:** 1981/82
9: 1722 - **10:** Ja - **11:** 1781 - **12:** 1974

... eller scan koden med mobiltelefonen

Se mere på www.hvidovrelokalhistoriskeselskab.dk

**BESTYRELSEN FOR HVIDOVRE
LOKALHISTORISKE SELSKAB 2014**

Formand: Ole Asbjørn Petersen
Grenhusene 53
tlf. 2296 5785
e-mail: oleasbjornpetersen@gmail.com

Næstformand: Jens Frederik Jørgensen Ørumvej 10
tlf. 2423 0595
e-mail: jfj@tdcadsl.dk

Kasserer: Lars Bo Henriksen
Hvidovrevej 402
tlf. 3678 4869
e-mail: larsbo@sport.dk

Bestyrelsesmedlem: Frank H. Gudmann
Tavlekærsvvej 75
tlf. 2536 5481
e-mail: frankgudmann@gmail.com

Bestyrelsesmedlem: Jette Randal-Lund Østre Kvartergade 9 st.th
tlf. 2295 5431
e-mail: jette.randallund@gmail.com

KB medlem: Niels Ulsing
Arnold Nielsens Boulevard 107, 2. tv.
Tlf.: 5123 3976
E-mail: niu@hvidovre.dk

KB medlem: Charlotte H. Larsen
Præstemosen 14
Tlf.: 6162 3376
E-mail: chl@hvidovre.dk

1.suppl.: Birte Gerdes
Strandmarksvej 46, 2.th.
2650 Hvidovre
3678 8404
e-mail: birtegerdes@yahoo.dk

2.suppl.: Gitte Jakobsen
Aktæons Allé 28
tlf. 3675 9539
e-mail: gittejak51@gmail.com

Revisorer:
Revisor Hubert Steffensen
Hesselbjergvej 12
3649 0963

Revisorsuppleant:
Inge Larsen
Berners Vænge 7. 2.tv.
tlf. 3678 4736

Forretningsudvalg:
Ole Asbjørn Petersen, Jens Frederik Jørgensen, Lars Bo Henriksen.

Arrangementsudvalg:
Ole Asbjørn Petersen, Knud Nygaard Jensen, Birgit Møller Kristensen, Jette Randal-Lund, Karen Johansen.

Kommunikationsudvalg:
Ole Asbjørn Petersen, Jørgen Snedled, Jette Randal-Lund, Jens Frederik Jørgensen, Anja Olsen, Lisbeth Hollesen.

Kulturistudvalget:
Jette Randal-Lund, Birte Gerdes.

Interviewgruppen:
Ole Asbjørn Petersen, Jens Frederik Jørgensen, Jette Randal-Lund, Gitte Jakobsen, Ejvind Jensen, Birgit Møller Kristensen, Anders Aalund, Karen Johansen.

Web- og bladredaktør:
Jørgen Snedled, Borrisvej 1
Tlf.: 61787548
Email: hlsredaktionen@gmail.com

Girokonto: 8293 4707
Bankkonto: Jyske Bank
5025 1028523

Adresseetiket

**Kom til Avedøreljrens
hyggelige julemarked
søndag d. 7. dec. kl. 10-15**

Igen i år danner Avedøreljren rammen om Storkøbenhavns hyggeligste julemarked med både lokalt producerede specialiteter, flotte håndarbejder, børnetøj, smykker, tasker og meget mere. Med ca. 70 boder er markedet større end nogensinde før, og der vil være rig mulighed for at få en smagsprøve – eller at få købt julegaverne i god tid.

Dagen igennem er der underholdning for både børn og voksne, og Julemanden kommer selvfølgelig også forbi. Oplev soulkoret Shiva varme publikum op med funky julesange, lær at jonglere eller se, hvad en gruppe spirende artisttalenter har at byde på.

Udover boder og underholdning kan der købes mad og drikkevarer, og som noget nyt kan du få et lift i Regnbuens hestevogn fra Fægtepladsen til QuarkCentret, som afholder julemarked samme dag. Bus 1A kører direkte til Avedøreljren, og for besøgende i bil er der gratis parkering i hele Avedøreljrens område.

Adgang til aktiviteter og museum er også gratis. Avedøreljrens Julemarked er arrangeret af Forstads Museet og Cirkus Museet.

